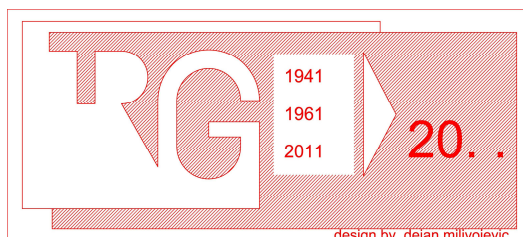

SED 2011

HIGH BUSINESS-TECHNICAL SCHOOL OF UZICE, SERBIA

ТРГ ПАРТИЗАНА , ПРОШЛОСТ , САДАШЊОСТ И БУДУЊНОСТ

ИЗВЕШТАЈ

Трг Партизана рекогнизиран је у домаћој и светској стручној публицистици као један од најзначајнијих јавних простора СФРЈ потом СЦГ и сада Србије. Настао је у времену послератне обнове градског центра на месту раније Житне пијаце. Значај трга је вишеструк:

- као успешно архитектонско-урбанистичко решење што је и централно питање Конференције
- као израз моћи политичке воље одређеног периода у послератном развоју земље
- као способност и храброст друштвене и културне јавности да прихвати смело и естетски модерно кодирано решење чиме је прихваћен ризик да се догоди неспоразум конзумената простора и модерног просторног и естетског концепта са апстрактним делима ликовних уметности.

Трг је у протеклој деценији коју је обележила ТРАНЗИЦИЈА друштва а која је у току био предмет честих пројектантских интервенција које су се углавном завршавале на елаборатима на нивоу идејних решења. Дакле ПОВОДИ за архитектонка решења нису били исти као у време када је настао. Наиме , 2000 , 2001, 2005 па потом 2007 расписивани су јавни општи јавни конкурси за архитектонска и урбанистичка решења. Први и најуспешнији конкурс расписан је како би се, по концепту задатка за конкурс који је саставио организатор, простор трга ревитализовао у целини / конкурс 2000/ . У каснијим расписима тражена су решења која би обухватала неке објекте на тргу без третирања самих платоа. Тако је 2001. расписан конкурс за зграду на месту порушене зграде поште која је била дело арх. Станка Мандића. Награђена решења нису реализована нити је конкурс спроведен до краја. Следећи конкурс расписан је 2005 са јасним циљем инвеститора да постојеће стање не задовољава његове пословне намере и да је неопходна реконструкција. Биоскоп је дело арх. Пантовића. Ово је други конкурс после оног из 1958. на основу кога се приступило реализацији. Конкурс за надоградњу станбених објеката на Тргу расписан је 2007 , награђена решења нису реализована. Укупно је расписано пет конкурса не рачунајући први на основу кога је трг изведен. Очигледно је да се транзициона кретања у друштву преносе са плана економије и политике и на физички оквир простора нашег живљења.

Број расписиваних конкурса у последњих десетак година индикатори су насртаја на простор трга који је не само архитектонско- урбанистички високо вреднован већ и локацијски посебно скуп простор. Теме као штој су уметничка вредност затим социолошки значај простора трга или психолошка компонента која је присутна не само у односу грађана према овом простору већ и у дубоким просторним концептима трга узрок су да се постави и прворазредно питање шта је и каква је будућност овог простора. На ово питање одговор може да пружи архитектонска струка у отвореном дијалогу са заинтересованим структурама из области планирања и урбанизма , политике , са надлежнима за заштиту споменика културе и архитектуре , затим, међу важним ставовима је и став грађана који су корисници овога простора односно мора се уважити и њихово мишљење.

Овогодишња конференција окупила је истакнуте и значанје стручњаке који се тргом баве из позиција пројектаната и теоретичара , урбаниста, представника градске управе , корисника зграда лоцираних на простору трга, истраживача историје и фактографије овога простора , као и велики број гостију из струке , школе и града који су показали живи интерес за ставове , истраживања и информације у вези трга.

Округли сто-конференција – отпочела је са радом према предвиђеном плану у суботу 8.октобра у 17.00 часова у слушаоници 109. у просторијама Високе пословно- техничке школе у Ужицу на Тргу Светог Саве 34. Конференција је трајала два сата односно до 19 часова према предвиђеном плану.

Позвани говорници : редовни професор Архитектонског факултета у Београду архитекта Михаило Тимотијевић , професори Архитектонског факултета у Београду Иван Рашковић и Борислав Петровић , др Игор Марћ директор Института за архитектуру и урбанизам Србије при архитектонском факултету Универзитета у Београду и председник Удружења архитеката Србије. Затим , професор Универзитета у Крагујевцу , др арх, Милош Радовановић , помоћница градоначелника Ужица за архитектуру и урбанизам , архитекта Светлана Јевђовић Матић , аутор књиге Цариградски мemento Жељко Марковић. На посебну тему која се бавила прегледом расписиваних конкурса за трг Партизана од 2000-2011. излагање је имала арх. Невенка Петровић урбаниста у градским службама града Ужица .На посебну тему о историјским и уметничким вредностима трга Партизана излагање је имао Драгиша Милосављевић , историчар уметности из Ужица . У радномг телу тима који је формулисао заључке Конференције учествовао је мр Д. Кузовић, архитекта. Медијски, Конференцију је пратила новинарка ужичког недељника Вести госпођа Драгица Цвијовић.

Остали присутни су професори Високе пословно-техничке школе из Ужица , грађани Ужица , архитекте из Ужица.

Конференцију је отворила директорка школе Др Љубица Диковић , која је скупу у краћем излагању предочила основне мотиве да школа омогући одржавање конференције о тргу. Након тога, др Диковић је најавила и представила модератора и организатора скупа Мр Дејана Миливојевића , предавача школе.

После уводне речи директорке школе конференција је отпочела са радом. Уводни мото конференције који је истакао смисао да се постигнуте вредности у културној баштини неопходно морају чувати и препознавати, изложио је Жељко Марковић, након чега је уводно предавање-беседу одржао професор Михаило Тимотијевић. У даљем раду говорници су се смењивали следећим редом : Иван Рашковић, Невенка Петровић, Игор Марић, Драгиша Милосављевић, Светлана Јевђовић Матић, Милош Радвановић, Зоран Ачић, Борислав Петровић. Током рада на теме су реплицирали учесници конференције тако да је рад скупа имао форму размене мишљења по изложеним темама и тиме је избегнут искључиво предавачки облик излагања. О току рада Конференције постоји тонски запис. По истеку два сата рада конференције је у договору са осталим учесницима закључио да је погодан тренутак да се рад округлог стола заустави и да се у атмосфери непосредних контаката и дружења учесника настави размена мишљења и њихово међусобно упознавање.

Општи став учесника и публике је да је тема актуелна, потребна и да се овогодишњи рад округлог стола може сматрати успешним и корисним јер су покренута питања од великог значаја како за архитектуру тако и за град Ужице. Посебну вредност не чини чињеница да су нека већ више пута постављана питања покренута, већ чињеница да се о питањима од којих зависи будућност комплекса трга водила стручна расправа која се кретала од прошлости преко садашњости ка његовој будућности. У том смислу, свака планска и пројектантска активност у заштићеној зони трга морала би да уважи тежину стручних скупова који су посвећени савременој архитектури, те тиме и мишљењима и закључцима и овог скупа.

Након завршетка рада конференције констатоване су следећи предлози за закључке који проистичу из округлог стола :

- Покренути иницијативу за проглашење трга Партизана за непокретно културно добро у категорији архитектуре друге половине двадесетог века и у складу са тим предузети мере за организовање тимова који би урадили потербне апликације ка надређним институцијама државе и невладиним организацијама. Након тога би се утврдио начин спровођења заштите./реституција, реконструкција и тд./ У оквиру овога треба посебно размотрити судбину локације поште која је срушена у бомбардовању 1999.
- Организовати тим који би варолизовао објекте на тргу и утврдио бонитет како архитектонски тако и са аспеката инфраструктуре и конструкције али утврдити и степен досадашњег улагања у одражавање комплекса трга
- Покренути иницијативу за увођење веће комуналне дисциплине на тргу
- озбиљно и без политичких конотација одредити судбину измештеног споменика Јосипу Брозу Титу

Предлози закључака су прослеђени учесницима конференције ради њихове верификације, допуне и потребних измена.

Ужице, 20.10.2011.

координатор, мр Дејан Миливојевић

На прослеђене предлоге закључака о раду округлог стола јавили су се готово сви учесници који су учествовали у раду . Примедбе су углавном такве природе да подржавају суштину предложених закључака уз прецизирање појединих тачака.

Следи нови кориговани и закључни текст закључака:

- Покренути иницијативу за проглашење трга Партизана за непокретно културно добро у категорији архитектуре друге половине двадесетог века и у складу са тим предузети мере за организовање тимова који би урадили потербне апликације ка надређним институцијама Државе и невладиним организацијама. Након тога би се утврдио начин спровођења заштите који се овим документом не прејудицира . Међутим, општи је став да трг Партизана заслужује највиши могући степен заштите. У оквиру овога треба посебно размотрити судбину локације поште која је срушена у бомбардовању 1999.
- Организовати тим који би варолизовао објекте на тргу и утврдио бонитет како архитектонски тако и са аспеката инфраструктуре и конструкције али утврдити и степен досадашњег улагања у одражавање комплекса трга
- Надлежне органе локалне самоуправе и Јавна комунална предузећа упозорити на њихове обавезе у текућем одржавању како трга тако и објеката који су на њему изграђени.
- озбиљно и без политичких конотација одредити судбину измештеног споменика Јосипу Брозу Титу
- Неопходно је веће учешће представника локалне самоуправе односно градских служби у чијој је надлежности правни и плански статус трга и објеката на тргу
- Важно је спровести програмирање садржаја у физичком захвату трга који би уважили менталне и друге потребе корисника.

Извештај је коригован на основу повратних информација о предлогу закључака и технички закључен 27.10.2011. Све повратне информације су саставни део Архиве Округлог стола.

Координатор Округлог стола , мр Дејан Миливојевић , 27.10.2011.

Mr Dejan Milivojević

Dr Ljubica Dikovic

Dragisa Milosavljevic

prof. Milutin Djuricic

prof. Vesna Vucinic

prof. Mihailo Timotijevic

Željko Marković

Ana Ćirović

Dr Milovanović Vidoje

Borislav Petrović

Ivan Rasković

Milos Radovanović

Adžić Zoran

Igor Maric

Jevđević Matic

Svetlana

Nenad Diković

Nevenka Petrović

